

KPMG

A tőkekövetelmények és azok számítása a pénz- és tőkepiaci szervezeteknél

— az Európai Bizottság CRR3 javaslata

MKVK

Soltész József, CFA, FRM

2022.10.13

0 1 CRR3 javaslat – Főbb változások

A CRR-ről röviden - Idővonal

CRR3 javaslat

- A javaslat 2021 végén jelent meg
- Várható alkalmazás 2025-től
- Hitelkockázat Sztenderd Megközelítés: új kategóriák és kockázati súlyok
- Hitelkockázat IRB megközelítés: *tőkepadlók (input floor), IRB korlátozása*
- Működési kockázat: *SMA bevezetése, korábbi módszerek kivezetése*
- CVA kockázat: *belső módszerek kivezetése, új FRTB-alapú CVA és egyéb módosítások*
- Output Floor: *fokozatos bevezetés, amely végül 72.5% lesz*
- Piaci kockázat: *FRTB bevezetése, konzervatív szorzók a régi megközelítéshez*

CRR2

- 2019-ben jelent meg
- 2021-től alkalmazzák
- Partnerkockázat: *új megközelítések*
- Piaci kockázat: *FRTB mint reporting*

Basel 3 véglegesítés

- 2017-ben jelent meg
- Célzott felülvizsgálatok később
- Tőkeáttételi ráta (Leverage Ratio)
- Várható alkalmazás 2022-től
- NSFR
- MREL

CRR-specifikus kiegészítések

- 2013-ban jelent meg
- 2014-től alkalmazandó
- Kisebb módosítások 2016-ban, 2017-ben, 2020-ban és 21-ben

A dátumok és a tartalom illusztráció. A lista nem teljes, és vannak kivételek és kivételek, amelyeket itt nem említünk.

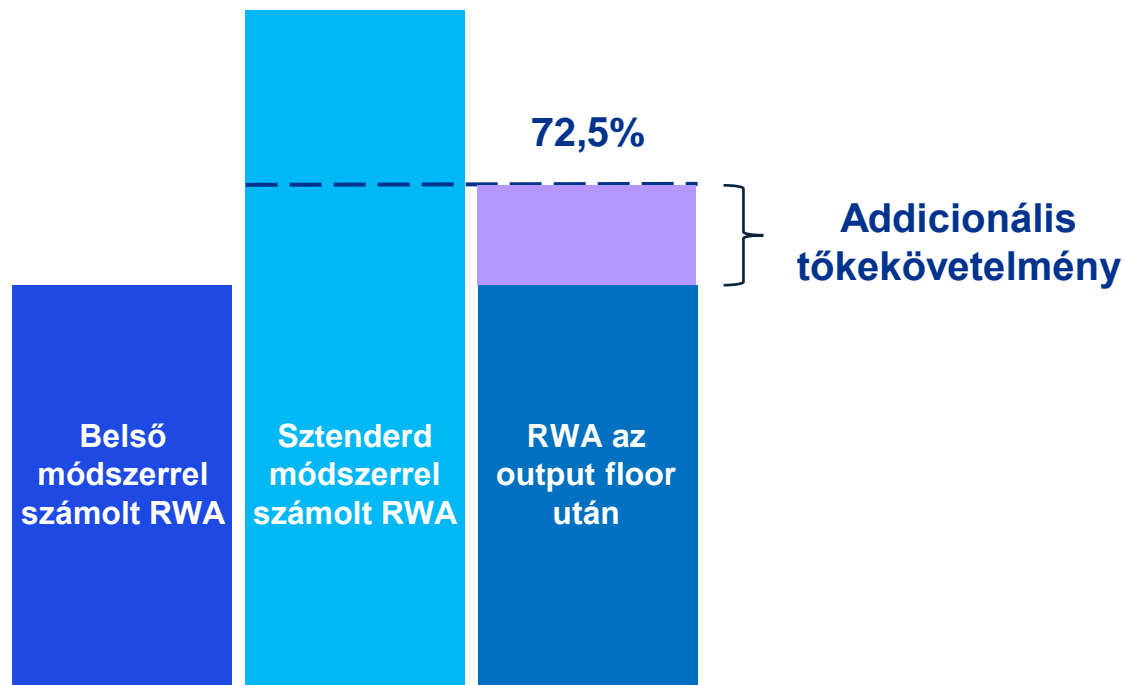
Jogalkotási folyamat

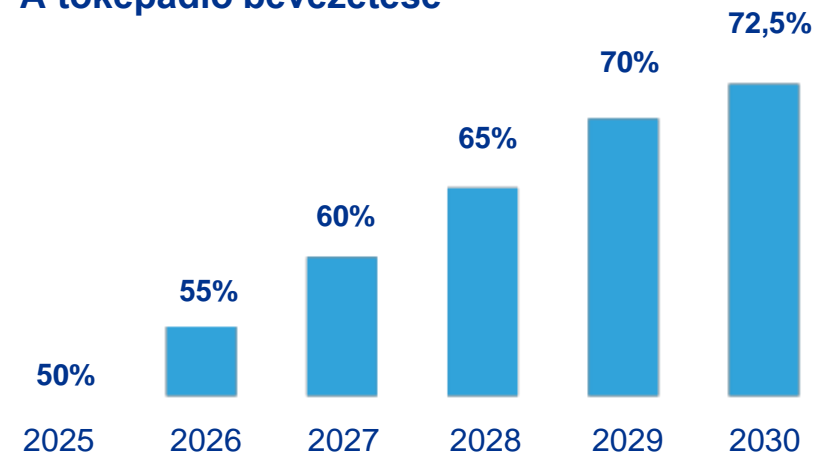
- A CRR3 és CRD6 javaslat a Bázeli III utolsó jelentős implementációs fázisa, amely 2025-től lesz hatályos a tervek szerint. A végső szabályozási csomag eltérhet majd a javaslatától.
- Több területen 2030-ig átmeneti és könnyített szabályoknak kell csak megfelelni.
- Célja a szektor ellenállóképességének javítása a jövőbeli válságokkal szemben, így a tőkekövetelményekre fókuszál.
- A javaslat módosításai reflektálnak a Covid-válság tapasztalataira.
- Az EKB és az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON Bizottság) fejezte ki álláspontját módosítási javaslatokkal kapcsolatban.
- A viták elhúzódása lecsökkentheti a bankok számára rendelkezésre álló felkészülési időt.
- A bankok számára jelentős tőkehatással járhat az új szabályozás.

Output floor

- Lényege, hogy a belső modellekkel számolt tőkekövetelmény alsó korlátja a sztenderd módszerrel számolt tőkekövetelmény bizonyos százaléka lesz (2025-ben 50% lesz a korlát, majd 2030-ra a 72,5%-os értéket éri el).
- 2029-ig felső korlát alkalmazására is lehetőség van, amely alapján a tényleges tőkekövetelmény legfeljebb a belső modell módszerekkel számolt tőkekövetelmény 125%-a.

A tőkepadló bevezetése

Hitelkockázat – Sztenderd megközelítés

(SA-CR) (1/2) Lakossági fedezetlen kitétségek

01

- Szabályozói lakossági kitétségek (regulatory retail exposure) (kkv-k is) esetén marad 75%
  - hitelkártya-kitétségek esetén lehet 45%, amennyiben a kockázati szint alacsony

02

Vállalati fedezetlen kitétségek

- A külső minősítéssel nem rendelkező hitelek 100%-os rátája nem változik, de 2032-ig alkalmazható 65%-os RW (kockázati súly) az adós befektetési fokozatnak megfelelő kockázata esetén (0,5% alatti PD – bedőlés valószínűsége), feltéve ha az adós időben tudja teljesíteni kötelezettségeit a gazdasági ciklustól függetlenül.

03

KKV-szorító változatlan

- 76.19% marad.

04

Ingatlannal fedezett kitétségek

- Korábban 35%-os, ill. 50%-os súly a lakóingatlannal, ill. kereskedelmi ingatlannal fedezett kitétségre
- Loan splitting: lakó- / kereskedelmi ingatlan: 20% / 60%-os RW az ingatlan értékének 55%-áig, afölött fedezetlen kitétség RW-je
- Ha loan splitting nem alkalmazható, ETV (Exposure-to-Value) alapján:

	ETV≤50%	50%<ETV≤60%	60%<ETV≤80%	80%<ETV≤90%	90%<ETV≤100%	ETV>100%
Lakóingatlan	30%	35%	45%	60%	75%	105%
Kereskedelmi ingatlan	70%		90%	110%		

Hitelkockázat – Sztenderd megközelítés

(SA-GR) (2/2) Relekvásárús Lakasépítés

05

- 100% helyett általánosan 150%-os, kedvezményesen 100%-os RW
- A kedvezmény feltétele a CRR3 javaslat 126a. cikk (2) bekezdésnek való megfelelés

06

Vállalati kitettségek – Specialized Lending (tárgyi eszköz, forgóeszköz, projekt-finanszírozás)

- Általában 100%, kivéve tárgyi eszköz finanszírozás: 80% (jó minőségű adós)
- Projektfinanszírozás:

	Kezdeti fázis	Működési fázis	Jó minőségű adós
Kockázati súly	130%	100%	80%

07

Intézményi kitettségek – nem minősített kitettségek (SCRA)

- Nem a központi kormányzat hitelkockázati minősítése alapján, hanem kvantitatív és kvalitatív kritériumok alapján A, B és C kategóriák:
  - „A” kategória: képes időben teljesíteni kötelezettségét még kedvezőtlen gazdasági ciklus esetén is, a tőke- és pufferkövetelményeknek megfelelően
  - „B” kategória : jelentős hitelkockázat, a visszafizetés a kedvező gazdasági vagy üzleti ciklus függvénye
  - „C” kategória : egyéb esetben, különösen default-os vagy a jövőben várhatóan default-ba kerülő kitettségek esetén

SCRA	A	B	C
Kockázati súly	40% (30%)	75%	150%
Kockázati súly (rövid távú)	20%	50%	75%

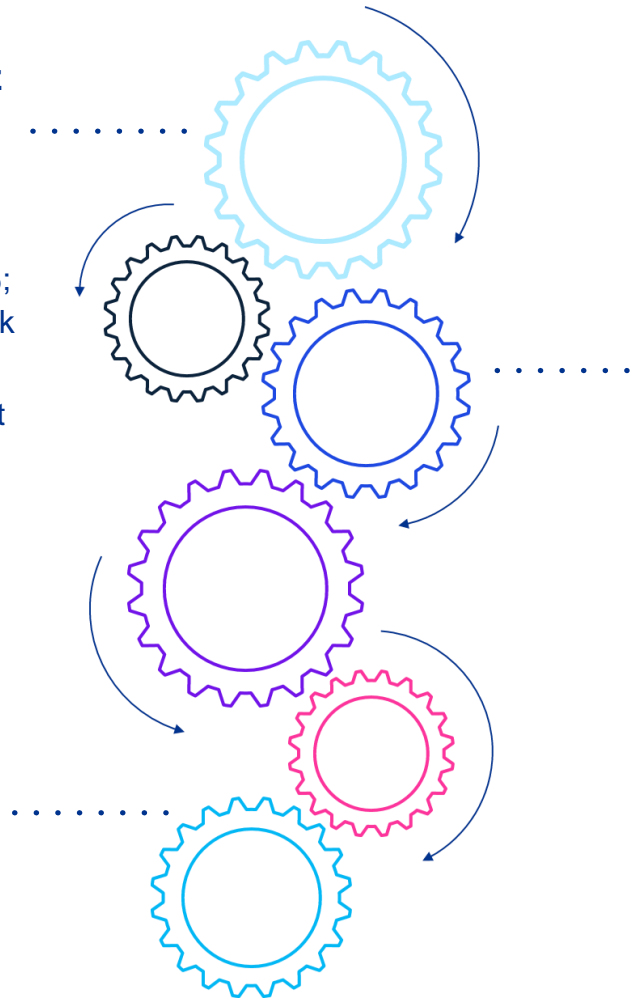

IRB módszerek alkalmazása

Hitelkockázati input floor – Alsó korlát az IRB input paraméterekre (PD, LGD, CCF)

- PD: 0.03%-ról 0.05%-ra nő
- LGD: fedezetlen vállalati, lakossági 25%, ill. 30%; fedezett kitétségek esetén konzervatív haircut-ok
- Fokozatos bevezetés az input floor-ra alkalmazott 50%-os fokozatosan éri el a 100%-ot 5 év után
- CCF: a sztenderd módszer 50%-a

A hitelkockázati IRB tőkefüggvény 1,06-os szorzója törlésre kerül

Tőkepadló (output floor) – A belső modellekkel számolt tőkekövetelmény alsó korlátja a sztenderd módszerrel számolt tőkekövetelmény bizonyos százaléka

- 2025-ben 50% lesz a korlát, ez évente 5%-kal nő, majd végül a 72,5%-os értéket éri el

Piaci és CVA kockázat (1./2.)

A CRR3-javaslatban a **piaci kockázat** kapcsán bevezetésre kerül az FRTB szerinti alternatív belső modell megközelítés (A-IMA), valamint a sztenderdizált megközelítés különvált alternatív és egyszerűsített (A-SA és S-SA) megközelítésre. Az S-SA szerint a tőkeszükséglet a korábbi piaci kockázati tőkekövetelmények egy konzervatív szorzóval megszorított értékének összege lesz: részvény-, kamat-, deviza- és árukockázatra rendre 3,5-ös, 1,3- as, 1,2-es és 1,9-es szorzó vonatkozik. Módosítva lettek továbbá a tőkemegfelelési mutatók stabilizálása érdekében felvett strukturális devizapozíciókra vonatkozó előírások.

A **CVA-kockázat** esetében a Bázeli III-mal összhangban módosulnak a kockázati súlyok, a belső modelleket pedig visszavonják. Bevezetnek egy FRTB alapú módszertant, és egy alapvető módszertant, ami hasonlít a korábbi sztenderdre, de a súlyok és néhány egyéb számítási elem mások.

$$BACVA^{csr-unhedged} = \sqrt{\left(\rho \cdot \sum_c SCVA_c\right)^2 + (1 - \rho^2) \cdot \sum_c SCVA_c^2}$$

$$SCVA_c = \frac{1}{a} \cdot RW_c \cdot \sum_{NS \in c} M_{NS}^c \cdot EAD_{NS}^c \cdot DF_{NS}^c$$

RW: kockázati súly   **EAD:** nemteljesítéskori kitettség

MA: lejáratosi faktor   **DF:** diszkonttényező

A partner ágazata	Hitelminőség	
	CQS 1-3	CQS 4-6 vagy nem minősített
Harmadik országbeli kormányok és központi bankok	0,5%	3,0%
Közszféra intézményei	1,0%	4,0%
Pénzügyi ágazatbeli szervezetek	5,0%	12,0%
Alapanyagok, energia, ipari termékek, mezőgazdaság, feldolgozóipar, bányászat, kőfejtés	3,0%	7,0%
Fogyasztási cikkek, logisztika, adminisztratív és támogató tevékenységek	3,0%	8,5%
Technológia, kommunikáció	2,0%	5,5%
Egészségügyi ellátás, közművek, szakmai és műszaki tevékenységek	1,5%	5,0%
Egyéb ágazat	5,0%	12,0%

Piaci és CVA kockázat (2./2.)

Továbbra is lesz standard és belső modell megközelítés, de mindkettő alapvetően megváltozik.

Sztenderd megközelítés (SA)

Érzékenységen alapuló módszer (SBRC)

Nemteljesítési kockázat (DRC-SA)

Fennmaradó kockázatok (RAD)

Mindkét megközelítés 3-3 modulból áll, kiemelve a hitelkockázatot és a modellezési bizonytalanságot.

Belső modell megközelítés (IMA)

Várható többletvesztés (SE)

Nemteljesítési kockázat(DRC-IMA)

Nem modellezhető kockázati faktork (NMRF)

- A korábbi **sztenderd módszer** megmarad, de kiegészülnek konzervatív paraméterek alkalmazásával.

Részvény	Kamat	Deviza	Commodity
3,5	1,3	1,2	1,9

Tőkekövetelmény a régi és az új sztenderd megközelítések alatt egy példa FX portfólióra.*

EUR	USD	GBP	RON
16 848	-5 965	-4 030	1 519

Tőkekövetelmény

Régi SA	1 469
Új SA	2 212
Változás (%)	50,53%

* KPMG becslések, a BCBS FRTB 2019 alapján.

A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a piaci kockázati keretrendszer teljes reformjára van szükség.

- Kereskedési és banki könyv:** Számos intézmény opportunista módon minősítette ügyleteit a tőkekövetelmény csökkentése érdekében.
- A VaR modell gyengesége:** Nem méri jól szélsőséges kockázatokat, túlzottan elismert diverzifikációval rendelkeznek, és nem koherens kockázati mérőszám.
- A jelenlegi standard módszer** nem megbízható alternatívája a fejlett módszereknek: A kockázati súlyok alacsonyak voltak, és a módszertan túlságosan leegyszerűsített.

Működési kockázat

A jelenlegi javaslat szerint az SMA módszer nem használja fel a veszteségadatokat.

- A veszteségadatok nem befolyásolják a tőkekövetelményt, az ILM mutató nem lesz figyelembe véve az EU-ban.
- Tőkekövetelmény a Business Indicator Component (BIC) lesz.
- **BI mutató 3 komponense (az elmúlt 3 év eredmény-kimutatás adatai alapján):**
  - kamat, lízing és osztalék (ILDC);
  - Szolgáltatási (SC);
  - pénzügyi komponens (FC).

$$BI = ILDC$$

$$ILDC = \min \left(\overline{abs(kamatbevétel - kamat kiadás)}, 2.25\% \cdot \overline{kamatozó eszközök} \right) + \text{osztalékjövdelem}$$

$$SC = \max(\text{egyéb működési bevétel, egyéb működési kiadás}) + \max(\text{díj bevétel, díj kiadás})$$

$$FC = \overline{abs(kereskedelmi könyvi eredmény)} + \overline{abs(banki könyvi eredmény)}$$

A BI értékétől függően 3 bucket és marginális együtthatók:

Bucket	BI tartomány (mrd EUR)	BI marginális együttható
1	≤1	12%
2	1 < BI ≤30	15%
3	> 30	18%

ESG + CRD

Nagyobb hangsúlyt kapnak az ESG kockázatok

Az ESG aktualitását az európai bankszabályozásban jelzi a közelmúltban megjelent **Taxonómia rendelet**, valamint az **EBA hitelezési folyamatokra vonatkozó iránymutatása**, amely az ESG faktorok hitelezési folyamatokba való beépítéséről szól.

Az ESG kockázatok **nyilvánosságra hozatali követelményét** a **CRR3-javaslat** ezúttal minden intézményre kiterjeszti, továbbá, a Bizottság felhatalmazza a felügyeleket arra, hogy a **SREP-folyamataikba** is beépítsék az ESG kockázatokat.

Ezeket a felügyeleket a saját vagy a bankok által elvárt stressz tesztek részévé is tehetik, illetve a **CRD6-javaslatban** az EBA mandátumot is kapott ezzel kapcsolatban iránymutatások kidolgozására. A javaslat továbbá szigorúbb kockázatkezelési intézkedések és konkrét tervek előírását szorgalmazza az ESG kockázatok kapcsán.

Változások a CRD-ben: kibővített felügyeleti eszköztár

A **CRD6-javaslat kibővítette és egységesítette** a nemzeti felügyeleti eszköztárát a prudenciális szempontból jelentős gazdasági események szabályozását/engedélyezését illetően (jelentős részesedések vásárlása, eszközök vagy kötelezettségek transzfere, összeolvadás és különválás).

A **CRD-javaslat bevezeti** a periodikus bírságokat azért, hogy szorgalmazzák az intézmények szabályoknak való gyors megfelelését, valamint egységesítik a tagállamokra vonatkozó szankciók körét a tagállamok közti egyenlő feltételek megteremtése végett.

A **javaslat megkülönbözteti** az adminisztratív és büntető jellegű bírságokat, előbbiek esetén a szabályszegések listáját kibővítették a prudenciális követelményekkel. Az EBA továbbá a jövőben kidolgozza majd azokat a folyamatokat és kontrollokat, amelyek azt akadályozzák meg, hogy ugyanazon szabályszegésre több bírság legyen kiszabva.

0 2 €RR3 javaslat – EKB, ECON vélemény

EKB vélemény – Hitel, piaci és működési kockázat

2022 tavaszán az EKB kiadta CRR és CRD véleményét, amely reflektált a javaslatok minden jelentős új tartalmi elemére.

Hitelkockázat – output floor

•Alkalmazása a bázeli sztenderdekben meghatározottaknál alacsonyabb kockázati súlyokhoz vezethet az alacsony múltbeli veszteségek miatt:

- Lakóingatlan-kitettségek, nem minősített vállalati kitettségek, partnerkockázat esetén

•Az EKB támogatja az egységes strukturájú megközelítést a tőkepadló tekintetében: a bankok csak egyféleképpen mérhetik a kockázattal súlyozott eszközeiket.

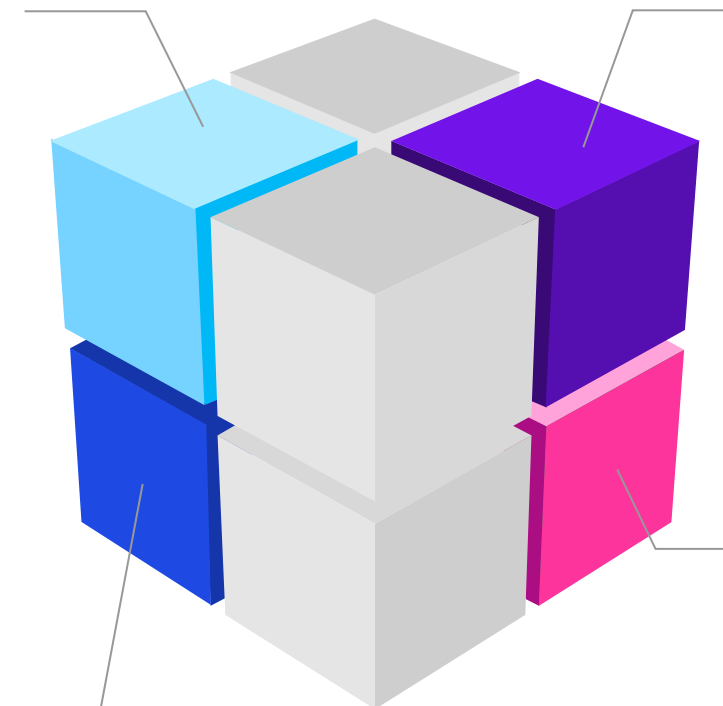
•Az újraelosztási mechanizmus kritikája: multinacionális bankcsoportok minimalizálják az output floor-t, amely kevésbé hatékony kockázatkezelést eredményez és befagyasztja a tőkét helyi szinten.

Hitelkockázati keretrendszer

•A sztenderd módszer eltérései a bázeli sztenderdektől (pl. kvv-k) bizonyos kockázatokat fedezetlenül hagynak.

•EKB javasolja az eltérések újraértékelését (special lending, részvénykitettségek, lakossági kitettség, ingatlanon fedezett kitettségek fedezetértékelése)

Működési kockázat

Az EKB nem ért egyet azzal, hogy az EB javaslata nem teszi lehetővé a múltbeli veszteségek elismerését.

Szerintük ezek figyelembe vétele:

- Kockázatérzékenyebb megközelítés
- Ösztönzi az intézmények működési kockázatkezelésének fejlesztését

Piaci és CVA kockázatok

•Az EKB nem ért egyet az EB azon hatáskörével, amely lehetőséget ad a piaci kockázati keretrendszer két évvel történő elhalasztására, kiemelve a 2025-ig történő bevezetés fontosságát.

•A CVA kapcsán az EKB kiemeli, hogy a javaslat nem vizsgálja felül a meglévő mentességeket, amely fedezetlen kockázatoknak teszi ki a bankokat.

EKB vélemény – IRB, III. pillér és CRD

IRB keretrendszer

Az EKB **alapvetően egyetért** az IRB módszerek változtatási javaslataival, de kiemel néhány fejlesztendő területet.

Egyes árbevételre / bevételre vonatkozó **fogalmak tisztázását** javasolja („turnover”, „revenue”, „sales”) az inkonzisztens gyakorlatok elkerülése érdekében.

Biztosítani kell a **nemteljesítés** definíciója és a **kockázati paraméterek** becslése közti koherenciát (pl. lakossági portfóliók esetén ügyleti vagy ügyfélszintű nemteljesítés)

Az EKB a **PD becsléseknél** bizonyos esetekben egyszerűsítést javasol.

III. pilléres közzétételek

- A kis és nem összetett intézmények kvantitatív közzétételi megközelítését minden intézményre alkalmazni lehetne az adatszolgáltatási terhek csökkentése érdekében
  - Felügyeleti jelentések felhasználása a kvantitatív nyilvános közzétételek összeállítására

CRD vélemény

- Az ESG kockázatok felügyeleti eszköztárát bővíteni kell, és ösztönözni a bankokat a kockázatkezelési keretrendszerük ilyen irányú fejlesztésére.
- Üdvözli a kockázatok kettős figyelembevételének elkerülését (tőkepadló)

ECON vélemény

2022 tavaszán az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON Bizottság) is véleményezte a CRR3 javaslatot.

Speciális hitelezési kitétségek

- Az ECON a „kiváló minőségű” speciális hitelezési kitétségekre vonatkozóan a javasolt 80%-os csökkentett kockázati súly helyett 100%-ot alkalmazna

Lakossági kitétségek

- 100%-os kockázati súly az 1 millió euró feletti lakossági kitétségekre a javasolt 75% helyett.

Intézményi kitétségek

- A rövid távú, hitelminősítéssel rendelkező intézményi kitétségek kockázati súlyára vonatkozóan a javasolt csökkentés elutasítása

Vállalati kitétségek

- Az 500 millió euró feletti éves árbevétellel rendelkező, nem minősített vállalatok kizárása a 2032-ig tartó 65%-os kockázati súly alkalmazása alól

Ingtalannal fedezett kitétségek

- A kitétség fedezeteként használt ingatlan értékének a hitelnyújtás fennálló érték fölé emelésének megszüntetése
- Átmeneti rendelkezések alkalmazásának korlátozása (A vagy A+ energiahatékonyság)

Piaci kockázat

- Az ECON Bizottság sem támogatja a piaci kockázati tőkekövetelmény szabályainak és bevezetési dátumának módosítási hatáskörét.

EKB és az ECON véleménye és a csomag véglegesítését kísérő viták elhúzódása a bankok felkészülésére rendelkezésre álló idő jelentős lecsökkenéséhez vezethet, amennyiben az Európai Parlament nem fogadja el rövid időn belül az Európai Bizottság javaslatát.

Elérhetőség

Soltész József

Szenior menedzser

KPMG Tanácsadó Kft.
1134 Budapest
Váci út 31.

M: +36 70 370 1766

E: jozsef.soltesz@kpmg.hu

A jelen dokumentumban ismertetett szolgáltatások közül néhány vagy mindegyik lehet, hogy nem engedélyezett a KPMG könyvvizsgálattal érintett ügyfelei, valamint azok leányvállalatai vagy kapcsolt társaságai esetében.

kpmg.com/socialmedia

A jelen dokumentumban lévő információk általános jellegűek, és nem vonatkoznak egyetlen konkrét személy vagy társaság körülményeire sem. Bár törekszünk arra, hogy pontos és időszerű információkat adjunk, nem lehet garancia arra, hogy ezek az információk pontosak abban az időpontban, amikor megkapják azokat vagy arra, hogy pontosak maradnak a jövőben. Az ilyen információk alapján senkinek sem szabad intézkedéseket hozni megfelelő szakmai tanácsadás nélkül az adott helyzet alapos felmérését követően.

© 2022 KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságokból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.

A KPMG név és logó a KPMG globális szervezet független tagtársaságai által licenc alapján használt védjegyek.

Document Classification: KPMG Public